

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu ése de doua ori pe septemana: joi'a si Duminéc'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nru 6. ANULU XII.

Sabiu, in 19 Ianuarius 1864.

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. éra pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia óra cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Centralismu si federalismu.

(Continuare si capetu.)

(c) Nu ne e noua voi'a sa combatemu ideile federalistice nici amu putea dice, ca ele sunt in principiu unu reu capitalu pentru unu statu cumu este alu nostru, mai alesu privindu diferitele interese. Admitemu ca voru fi multe bune intrensele, ne remáne in sa cu tóte acestea problematica deslegarea in modulu acest'a, candu vedemu ca Magiarii cu máni cu picio're tienu de ceea ce au pomenitu, candu Serbii nu voru sa céda din privilegiile lor, candu Croatii sunt in cértá cu Italianii pentru Fiume, candu Sasiu nutrescu sperantie de a-si form'a o tíera germana in Transsilvani'a etc.

Totulu dara ce amu combate este oportunitatea schimbárilor acumu candu suntemu obositi de schimbárele, prin care amu trecut mai bine de unu deceniu si jumetate. Totulu ce amu dori e, ca constitutiunea ce o avemu deja pusa in lucrare se fia intrabuñtiata de parintii patriei de asiá incátu ea sa se póta desvoltá spre multumirea tuturor cetátienulor statulu. Desvoltare dar amesurata cerintieloru nóstre amu cere noi, nu inse esperimente, care ceru totdeun'a resturnári radicale, de ce au fostu mai nainte si cari nu potu servi, decátu spre descuragiarea cetátienulor.

Spre acestu scopu inse se mai cere inca si unu altu factoru, care trebuie sa fia o proprietate seriósa a parintilor patriei si a tuturor acelu, carii invertescu sortile ei, si acestu factoru e: sinceritate.

Scimu ca in lessiconulu politicu cuvintulu sinceritate e unu cuvintu raru, ba vedemu, ca unele popóre se lupta pe fatia pe contulu altor'a si de aceea si suntemu pregatiti la mirarea multoru de acésta pretensiune. Afirmámu inse, ca decá va lipsi acésta intre factorii de influñtia ai statulu si se voru incepe lupte de principii, togmai in momentele de fatia, lesne putemu veni acolo incátu capulu statulu sa se vadia nevoitu a luá singuru in mána dirigerea, cum aceea s'au intemplat, atunci candu amu mai fostu avutu odata o constitutiune (1849). O nefericire, care nu pentru aceea aru fi funesta, care iea capulu statulu lucrurile singuru a mána, ci pentruca nu amu mai avea ocaziune de a ne pronuntia in diete etc. si pentruca referintie nóstre a le celoru mai departati sunt cunoscute mai numai dupa descrierea unoru inter-sati de sine, dar nu de statu.

Pána aici amu avutu in vedere cuprinsulu statulu intregu fatia cu problem'a nóstra, acum inse sa ne restringemu numai la noi insine si sa ne intrebámu ce avemu de a face?

Poporulu romanu ca si strabunii sei e de o natura conservativa reformatóre. Elu nu se entusiasmeza pentru resturnári, decátu pentru reforme si delaturári de abusuri si asupriri grele. Subjugatu si asupritu elu nu se svercolesce neincetatu sub picio'rele subjugatorulu, dar nici ca se predá desperatiunei, nici se lasa se móra si se dispara cu totulu de pe terenulu publicu. Elu cá si graulu de tómn'a sub earn'a si sub frigulu jugulu aduna, de si incetu, puteri pentru unu traia viitoriu, si aduna puteri pentru primavér'a vietiei sele politice. Poporulu romanu cauta viétia in viatia, nu in sa in orbeari preste abisuri.

Sa nu mergemu mai inapoi in istoria decátu pána la Mihaiu celu mare si, abstragendu dela politic'a interessulu de domni de pe atunci, vomu vedea, ca acestu ingeniulu alu Romániloru de pe acelea tempuri, ocupandu Transsilvani'a au convocat dupa usulu de mai nainte diét'a tieriei in Alb'a Iul'a. Totu ce au schimbatu au fostu eliberarea de servitute

si de inimici. Revolt'a sub Chori'a nu au fostu resturnátoria ci numai delaturátore de nesuferitele asupriri si impilaturi, si chiaru in 1848 Románi de siguru nu aru fi eugetatu la o organizatiune cu totulu noua, decá revolutiunea Ungariei nu si tindea bratiile ei si asupr'a munilor nostri pacinici, si nu ne rapea si reprezentanti'a si Guvernulu tieriei, prin urmare centrulu organismulu politicu.

Acésta o argumentéza presentulu, in care Románi au atrassu admiratiunea diuareloru magiare, vedendu pe Románi in diét'a din 1863 „aperandu o constitutiune, care ii a apasatu sute de ani.“

Románi dar au lucratu inainte lucra si voru lucrá si pe viitoriu conformu spectrulu (oglindei) politicei lor— conformu juramentulu din campulu libertáti dela Blasiu din an. 1848.

Fruptele acestei politice incepemu a le vedea, cáci de pre la 1848 incóce, candu ni s'au concessu reñtroducerea limbei nóstre in Biserica; candu o parte er'amu espusi magiarisárei, alt'a mai scie Ddiu la ce: eaca acum ne vedemu, de si trecuti prin calamitati sterpitóre si stangátore de natfuni, o natiune considerata; ne vedemu sunetele limbei nóstre introduse in corpulu reprezentativu alu tieriei.

Acésta inse are se o multamésca unei activitati neadormite a unoru barbati, cari sinceru s'a jertifitu natiunei sele. Cu feliu de barbati cá acei'a, cari au resignatu pána la estremu pentru natiunalitatea lor— si nu ne vomu teme iutru nimic'a de centralismu. Cu atáta mai vertosu, incátu acest'a este mai aptu de a las'a -si pastrá viétia popóreloru, prin urmare si a nóstra, decátu tiranismii de trista aducere aminte.

Avendu asiadara in vedere tienti'a, nóstra cátra carea nisnimu de seculi si pe incetu ne si aprepiamu, noi se nu mestecámu federalismulu in rugatiunile nóstre, pentruca candu i va sosi óra, decá i va sosi, va veni elu fara alu cere. Fára de aceea a nóstra chiamare inca nu este de a mutá statulu din rosturile lui; ci mai antáiu de a ne castigá acea virtute, prin care sa ne egalisámu cu popórele celelalte, cá candu ne vomu pune sa eluptámu ceva se nu purtámu numai pre altii in spate, cari se si bata jocu de noi candu nu le vomu mai fi de folos. De aceea dar consolidare in launtru, si tóte celelalte de lipsa si dorite ni se voru adauge.

Supplementulu de 525,000 f.

Camer'a nóstra legislativa a votatu in s'edinti'a 75 din 9[21 Ianuarius 525,000 f. cá adausu la bugetulu ministeriulu de statu. Pentru ce? Spre ce scopu? Nu scimu nici noi, precumu nu sciura póte multi nici chiaru din ablegatii imperiulu. Destulu atát'a, ca ministeriulu a cerutu, si cas'a ablegatiloru a votatu cu maioritáte ecclatanta, precumu se vede din scurtulu raportu, ce facemu sa urmeze. Precumu se vede din assertele multoru ablegatii, acésta summa aru fi a se cheltuí mai cu séma pe press'a oficiósa; dar ministru de statu, d. Scherling sustine, ca si pentru alte celea; pe ce in sa? afirma ca nu póte spune. Cuvéntárele unoru ablegatii dau multa lumina asupr'a stárei nóstre dinlauntru, si le recomandámu cu deadinsulu atentiunei cititoriloru nostri. Dênsii inca credemu ca voru fi de o parere cu noi, ca dupa atátea cuvéntári fulminante oppositiunale, n'au acceptatu ca se va face acésta votare, ci ca summ'a ceruta se va refusá de totu ori celu putínu se va scadá. Decisiunea se pare a fi aternatu parte mare de cuvintulu d-lui ministru de statu, care o spuse pe fatia, ca in neacordarea summei cerute vede, trebuie sa véda unu semnu de neincredere. — Pre deputatii nostri transsilvani, cá si la darea de luxu, i vedemu votandu directu cu regimulu; respectulu,

cu care le datorim că reprezentanților țerei, precum și simțibilitatea cea peste măsura mare, ce se arată la noi, ne opresce a trage la critică această procedură; cu toate acestea nu ne suferă a nu 'ntrebă: ca cum se poate, că să se voteze summe, despre cari nici ca știi, spre ce scopuri sunt menite? Dece ministeriul pretinde încredere din partea senatului imperialu, — încredere, încâtă nici să-l întrebă, ca spre ce-i trebuiesc $\frac{1}{2}$ millionu florini? — apoi ore nu e și senatul imperialu în dreptu, a pretinde încredere din partea ministeriului? Ni se pare cea mai simplă regulă din lume: încredere pentru încredere! —

Facem să urmeze acum desbaterile in sesi în modulu îndatinatu.

Dela senatul imperialu.

Contribuțiunea de luxu se priimesce la a treia citire în casa ablegatiloru, șiedintia 75. din 9[21] Ianuariu. Pentru ea au fostu 67, încontra ei 44 voturi, și asiă, spre bucuria ministriloru, și spre neliniscirea ablegatiloru, ea e priimita definitivaminte. — Obiectulu celu mai de aproape alu dîlei e: cererea suppletoria a unui fondu de dispozițiune pentru ministeriulu de statu în summa de 525,000 f. Skene ia cuvintulu, pentru de a-si manifestă neîncrederea în politică ministeriului, mai cu sîma fatia cu causă germano-danese, și a aduce o propunere, în urm'a cărei obiectulu acest'a să se amâne până după deciziunea în privinti'a creditului de 10 milioane. Berger combat pre Skene: deca summa ceruta se pare prea mare, să se reducă; deca nu se 'ncuviintîezu, să se reiepte deadreptulu; dar amanarea, carea aru fi identica (totu un'a) cu unu votu de neîncredere, să nu se facă. — Propunerea lui Skene rămâne 'n mare minoritate. (Și Transsilvanii sunt încontra ei.) — La desbaterea specială Herbst afla summa ceruta prea mare și o reduce la 378,000. Și 'n anulu trecut, dîce, a fostu atîta, și de atunci pîn' acum nu știe ce să se fie 'ntemplatu, că să fie de lipsa urcarea tocmei a acestoru spese. Și Prussia subventîneză foi și jurnale, dar spesele ei facu numai 31,000 taleri. Dece este unde-va de lipsa crutiarea, apoi aici intr'adeveru e; căci ce folosu, ca regimulu va plăti vr'o câte-va foi interne și esterne cu bani, că să facă vorbe frumose, pe candu faptele lui, de nu voru corespunde acestoru vorbe, lu voru dá de golu înaintea lumii! — Stamm va să de judece lucrulu numai că jurnalistu, și că atare aprobéza tendintia regimului de a subventîna jurnalele; dar să nu se estînda această subventînanare numai asupr'a foiloru oficiose, ci asupr'a toturoru, căci tôte contribuiescu la formarea opiniunei publice. — Berger combat pre Stamm, și re'ntorcendu-se la cele dîse de Herbst, dîce, ca o politică buna din partea regimului va află și partinitori în presa, fără de a se versă pentru ea sute de mii, ear fiindu politică această rea, nici cu sute de mii, dar nici cu milioane de florini nu se va poté rectificá. Căci și la politică se poté aplicá cuvintulu Scripturei: De pe fruptele lorui veti cunoșce! Dintr'alte se poté 'ntemplá prea lesne, că doi ministrii să fie de diferite pareri, și atunci unulu platindu o fóia, și altulu alt'a, se facu statului spese duple, și rezultatulu ce e? Case strica amendoune foile un'a pre alt'a! (Ilaritate multa.) Densulu e de parere, a nu se acordá făr 300,000 f. — Schindler nu va să se sloboda la desbaterea cestiunei: deca acordarea acestei summe este votu de încredere, ori neaccordarea ei votu de neîncredere? rămâne la consciintia ministriloru, de a luá lucrulu asiă, după cumu va decurge desbaterea. Apoi espune și elu mai pe largu, cumu o politică buna se adeveréza prin fapte, ear nu prin vorbe; și deca politică ministeriului va fi buna, sanatósa, raționala, apoi nu va fi de lipsa de a-si tîné ministrii jurnale platite; căci jurnalele i voru laudá, fără de a li se dá unu singuru cruceriu. Apoi constatandu și densulu faptulu, ca 'n ministeriu nu e unitate, ci suntu fractiuni, și adică o fractiune liberala-centralistica, alt'a burocratica-conservativa și iarasi a treia diplomatica-misterioasă, ajungé la acelu rezultat, ca elu nu crede, ca ministeriulu să întrebuintieze summa ceruta spre scopuri fericitore; de aceea e încontra acordării ei. Asemenea vorbesce încontra acordării acestei summe și Contele Kinsky. Deca cauta la cele 'ntemplate dela constituțiune încóce, apoi nu poté aprobá portarea ministeriului; de aceea deca acest'a cere unu fondu spre dispozițiune, și camer'a are de a-lu refusá, votarea ori nevotarea negrestu e semnu de aprobare ori de reprobare. Deci fiind-ca ministeriulu n'au înaintatu pe calea constituționala, au cheltuitu summe nevotate de Camera, au frântu legea pentru securitatea personală, în fine póta o

politică esterna necoresponditoare, pentru aceea densulu votéza încontra summei. — Br. Tinti sustîne votarea summei, numai la votare să se despartiescă principiulu de cifre. — Brinz marturisesce, ca confidintia, ce o-a avutu pîn' acum în ministerulu de statu (Schmerling), începe de unu tempu încóce a se clatiná; pentruca vede desfășurandu-se o politică, alu cărei spiritu nu-lu întielege. De aceea i s'aru paré, ca calea cea mai potrivita aru fi fostu a mai amaná cu acestu obiectu, după cumu propuse Skene, pînacandu ministeriulu se póta dá sîma pe fatia de agendele sele. Dar fiindca acestu momentu încă n'a sositu, pentru aceea va votá numai din punctu de vedere finanțialu și va partini propunerea lui Herbst: a se votá și 'n anulu acest'a numai 378,600 f., că și 'n anulu trecut. — Herbst mai pledeza odața pentru propunerea sea. — Schindler combat pre Tinti cu armele lui chiaru, dîcendu, ca și elu (Schindler) priimesce a se desparti principiulu de cifre, și votandu în principiu pentru ministeriu summele cerute, în casulu de fatia nu accordéza nici unu cruceriu. (Ilaritate multa.) — Referint. Tasschek apera propunerea comitetului cá referinte alu aceluia; elu în această causa n'are parere subiectiva. — În fine ia cuvintulu ministerulu de statu Cavalerulu Schmerling. Nepotendu comunicá cuvintulu întregu, lu reproducem numai extractive. Mai antîiu combat parele desfășurate de Herbst, ca adică aceste summe aru fi prea mari. Elu (Schmerling) are date sigure de a crede, ca 'n Prussia se cheltuiessce mai multu, cu multu mai multu, decátu cele 31,000 taleri pusi în bugetu; asemenea, ca unu altu statu dela médiadî (Italia?) cheltuiessce pe anu pentru singur'a presa oficiosa și subvenționata câte 9 milioane franci. Cumca însă summa ceruta aru fi prea mare, nu se poté sustîné, de ore ce nimenea — afara de regimulu — nu știe, spre ce scopuri trebuiesce; atîta e siguru, ca nu numai pentru presa se 'ntrebuintieza acesti bani. — Mai departe pre Herbst și pre ceilalti oratori, cari au pretinsu, ca regimulu să se laude prin fapte, nu prin cuvinte. Acest'a 'n sine aru fi adeveratu, deca n'aru avé și partidele din statu jurnalistic'a lor, prin carea critica, reproba, ataca pre regimulu: deca aru tacé celelalte jurnale, statulu n'aru mai dá nici unu cruceriu pe jurnale oficiose. — După aceea cêrca a respinge invinuirile aduse de Contele Kinsky; și 'n fine marturisesce, ca și aici e de parerea, ce o-au exprimat în comitetu; ca adică votarea au nevotarea acestoru summe o privesce cá unu votu de încredere au de neîncredere. Șinici ca se poté altmintrea; deca cere cine-va bani fără controla și i se dau, acest'a e semnu ca i te'ncredi; deca nu i-i dai, e semnu ca nu i te'ncredi. —

Venindu obiectulu la votare, se priimesce cu mare majoritate propunerea comitetului: a se acordá summa 'ntregă, carea s'a cerutu. (Incontra propunerei votasera: din drépt'a Polonii, din stînga numai putini, precumu: Giskra, Rechbauer, Brinz, Berger, Skene, Schindler, Tschabuschnigg, Contele Kinsky, Demel, Hann; centrulu întregu votá pentru acordare, asemenea și Transsilvanii.)

La propunerea referintelui se citeșce legea numaidécátu a trei'ora și devine conclusu. — La ordinea dilei mai e modificarea legi pentru impartirea ajutozeloru între cei lipsiti din Ungaria. Regimulu, după cumu si-aduce amiate cititorii nostri din nr. 5 alu „Tel. Rom.“, ceruse, că din cele $6\frac{1}{2}$ milioane acordate pentru cei lipsiti, cari potu dá ipotece, să se póta dá 2 mill. la cei mai lipsiti deadreptulu; comitetulu respectivu incuviintiasce această cerere, și asiă și Camer'a o recunóce dréptă și o priimesce cu unanimitate. —

În 13[25] Ian. tînu o șiedintia senatul imperialu restrinsu, alu cărei obiectu a fostu desbaterea unei legi asupr'a taxelor pentru îngrijirea în institutele de nascere și casele de șmintiti. Desbaterea pentru cititorii nostri e de 'nsemnatate subordînată.

Sighisior'a 7 Ianuariu 1864. Onorata Redacțiune! De-si se vede a fi diariulu nostru „Telegrafulu Romanu“ preocupatu fórté, mai vertosu cu lucruri politice atatu interne câtu și esterne, și ca, după cumu se prevede, incurcaturile politice iau dimensiuni totu mai latite, încâtu numai Ddieu știe, ca ce rezultatulu voru avé și candu se voru fini: însă noi Românii din scaunulu Sighisioarei, haru Domnului! ca

dormim în pace, și nu ne sfaramăm capulu nici cu un'a nici cu alt'a. Si acest'a spre daun'a noastră, de-si amu pot' luá exemplul dela concetatenii nostri sasi, cari totu momentulu lu folosescu, unde numai li-se da ocaziune de a de-josi pre Români inaintea lumii. *) Ba pe la noi suntemu numiti și agitatori și atele, câte numai le potu acatiá pe spatele bietului Român.

In unele comune micste (Bundorf, Sas-Daia, Trapoldu) au cerutu și Români a fi reprezentati dupa proportiune in comitetele comunale; la acést'a li s'au respunsu, ca Voi n'a-veți dreptu, căci sunteți numai „suferiti“ in „Sachsenland“; ba unii, cari s'au incumetatu a vorbi ce-vá, suntu la Sighisiora in carcere (dela Bundorf din Novembre).

Insa lasu politic'a, nefiindu versatu intréns'a, și voiú cercá a descrie pe scurtu ceea ce se face pe la noi in caus'a scolara, care credu o fi unu obieptu, de care noi aru trebui sa ne interesámu preste tóte. (Fórt' adeveratu! Red.) Asiá la noi se provocara din partea P. On. D. Protop. Z. Boiu prin circulariulu Scaunului prot. dto 13. Decembre 1863. nr. scol. 29 toti invetiatorii tractuali „ex officio“, ear preotii din voia libera, cá Directori ai scóloru, a se aduná pe 28 Decembre a. tr. la o conferintia in trebi scolare. Pe diu'a mentiunata se si adunara, afara de 3, toti invetiatorii precumu si unii dintre d. d. preoti in scól'a din cetatea Sighisioarei, și protocolulu conferintiei mi-iau voia a Vi-lu comunicá spre placuta publicare.

Protocolu.

Convocanduse din partea Inspectoratului districtualu scolare gr. or. alu tractului Sighisioarei, toti invetiatorii tractuali la o conferintia pentru trebile scolare si anumitu prin circulariulu protop. dto 13 Decembre 1863. nr. scolaru 29., pe diu'a 28 Decembre a. c. spre consolidarea scóloru nóstre tractuale, pe bas'a Instructiunei edate de Esc. Sea Eppulu diecesanu Andreiu Br. de Siagun'a, cá supremulu Inspect. scolaru din Eparhia Sea dto 17 Decembre 1863;

Adunanduse asiá toti invetiatorii, precumu si uni din d. preoti tractuali, cari se intereséza mai multu de inaintarea binelui publicu alu natíunei nóstre, pe diu'a susmentíunata diminéti'a la 8 óre in scól'a romána din cetatea Sighisioarei, sub presiedinti'a prea onoratului Domnu Protopopu Zachari'a Boiu s'a deschisu conferintia in modulu urmatoriu:

dupa ce s'a deschisu conferintia prin D-lu Prot., invetiatorii au cerutu si s'iau descoperitu dorintia, cá in lips'a unui Comisaru denumitu din partea competentei autoritati scolare, sa se aléga unulu dintre invetiatorii cá comissarulu locotiitoriu, care dorintia invetiatorilor D-lu Prot. o a si concesu, si asiá se alese unanimu din partea invetiatorilor de comissaru locotiitoriu invetiatoriulu primariu Ioanne Ciceiu din Sighisior'a.

Dupa acést'a numai decátu se pasí la desbaterea speciala; luanduse de prim'a tema momentulu intrárei eleviloru in scóla. Ascultanduse opiniunile mai multoru invetiatorii in privintia acést'a, au resultatu, cu exceptiuni neesențiale, ca in privintia acést'a invetiatorii partea cea mai mare si-cunoscu chiamarea sea.

Apoi sau desbatutu si aceea, ca cumu au de a tractá invetiatorii la casuri de pedépsa, si sau spusu, ca toti debuie sa aiba de basa §. 9, 10 si 11 din Instructiunea Esc. Sale D-lui Episcopu si cu acést'a se fini siedinti'a din'antea prándiului pela 12 $\frac{1}{2}$ óre.

Dupa amédi se adunara iara invetiatorii la 2 óre. Luanduse la desbatere Abcdariulu D-lui Prof. Zachari'a Boiu, mai anteu sau desbatutu elementele incepatóre tiparite, resultatulu in sa fu acel'a, ca partea cea mai mare dintre invetiatorii tractuali n'au introdusu Abcdariulu acest'a nou; afara de dd. Invetiatorii din Sighisior'a, Danesiú, Ferihazu, Saschizu, si Hetiuriu, cestia din urma si facura multe interpelatiuni mai vertosu in privintia invetiárei a ceti: cá óre incepevoru Invetiatorii cetirea cu elevii dela literile chirilice, ori cu literile strabune románe? Resultatulu fu in sa, ca remáne fiacáru Invetiatoriu in voia libera de a purcede dupre form'a, care o va aflá mai practica si mai inlesniciósa, sub aceea-si conditiune in sa, cá Invetiatorii se invetie pe elevii sei cetirea cu litere chirilice atátu dupa form'a de tipariu, cátu si dupa cea litografata, ce se aflá in Abcdariulu nou. Ce atinge modulu scrierei, au facutu Invetiatorii conclusulu, cá pentru mai

*) Acest'a, suntemu siguri, se ntempla numai din partea unoru privati, cari nu merita nici o considerare; noi in sa pe cámpulu acest'a sa nu le urmámu, nici sa le imitámu esemplele!

Red.)

marea usiurintia a scrierei sa se iee de basa singuru numai literile strabune romane, si cu acestea siedinti'a se fini pe la 6 óre sér'a.

Pentru tienerea unei altei conferintie nu s'a potulu terminá tómpulu, fára acést'a remáne in voi'a Inspectoratului districtualu scolare, cá acesta in contielegere cu unii dintre Preotii si Invetiatorii cei mai distinsi in sler'a scolara si cu acést' in contielegere voru determiná tómpulu tienendei conferintie invetiatoresci.

Cá adausu la verificarea protocolului Dlu Protopopu face propunerea, cá sa se aléga o Comissiuone constándu din 4. Invetiatorii si unu Presiedinte, si adeva: cá Presiedinte d. Comissaru-locotinariu Ioanne Ciceiu invet. prim., apoi membrii comiss. 1. Invetiatorulu II. din Sigh. Michailu Pacala, 2. Daniilu Coldea Rolbianu, 3. Ioachimu Paréu, 4. Nicolau Vetesianu. Acestia suntu insarcinati a decopiá acestu Protocolu in 5 espl., dintre care unulu sa se substérna supremulu Inspectoratu scolare, unulu Dlu Consil. de Instructiune Dr. Pavelu Vasiciu, unulu sa remána in archivulu inspectoratului districtualu scolare, unulu sa se tramita Redactiunei Telegrafului Român, si unulu sa remána la comissarulu locotinariu.

Conferintia concludé inea, cá Invetiatoriloru Ilia Manzariu din Sas Dai'a, Nicolau Grusea din Hendorfu si Onufrie Bardasiu di Beia, sa li se faca pentru absentarea dela conferintia o admonitiune din partea Inspectoratului districtualu scolare, pedepsinduse fia-care cu câte 2 fl. v. a., care in sfarsitu se voru dá de ajutoriu leristiloru din tractulu acest'a prin domnulu Protopopu.

Sighisior'a 28 Decembre 1863.

Zachari'a Boiu m. p. Prot. si Inspect. tract. scolaru. Georgie Sioneriu m. p. parochu la Saschizu, Dimitrie Palusianu m. p. parochu alu doilea la Sighisior'a, Sofroniu Brandusia m. p. parochu la Trapoldu.

Ioanne Ciceiu invetiatoru m. p. prim. si Comissaru locotiitoriu. Michailu Pacala m. p. invetiatoriu II in Sighisior'a. Ioanne Ganea m. p. capelanu si invetiatoriu in Ferihazu. Ioachimu Paréu m. p. invetiatoriu in Danesiú. Daniilu C. Rolbianu m. p. invetiatoriu in Saschizu. Nicolau Iancu m. p. invetiatoriu in Laslea. Nicolau Vetesianu m. p. invetiati. in Archit'a. Georgie Maieru m. p. invet. in Hetiuriu. Ioachimu Lupu m. p. invet. in Tieline. Vasilie Rohanu m. p. invet. in Siaesiu. Ilie Urdea m. p. invet. in Trapoldu.

Fagarasiu 24 Ian. 1864. Onorate Domnule Redactoru! In nr. 4 alu „T. R.“ ai avutu bunatate a reproduce o corespundintia din Fagarasiu despre „o fapta scandalósa“ ce s'aru fi intemplantu aici prin nelegiuit'a desgropare a unui cetatianu.

Domni'a T'a vei sci mai bine decátu mine, ca „Herm. Ztg.“ este unu fetu alu tempului, unu raru fenomenu in istori'a sistemii de fatia, ea este reprezentantele faptelor neadeverate si alu calumniilor, in specie ce se tine de natíunea romána si interesele eii; pentru aceea scrie unu jurnalulu de frunte din Vienn'a in tempulu trecut: ca este lucru fórt' jelnicu, ca interesele regimului se apera prin o fóia atátu de miserabila cum este „H. Z.“, care prin tactulu eii celu neintieptu, mai multu compromite decátu apera interesele regimului!

Sciindu acestea, amu priceputu, pentru ce Domni'a T'a ai luat cu óresicare reserva, acea corespundintia in jurnalulu Domniei Tale.

Cetatianulu S. nu s'a desgropatu pre temeulu unui pas-cuilu—carte de batjocura—, ci pre temeulu unei aretári—de altmentrelea anonime, in sa cuprindiatóre de fapte apriate despre otravirea lui S. prin nevast'a sea. Acést'a aretare anonima fu intarita de imprejuráre: ca S. a reposatu indata, fára a fi fostu mai innainte bolnavu, apoi in sa acést'a a apasatu mai multu—ca dupa sciintia comuna de aici, intre S. si nevast'a sea a fostu traiu reu,—a trei'a imprejurare, ca in aretare se amintea si despre unu oficieru, care locuiescu in casa reposatului S., cu care se da a intielege, ca traiescu in fáradelege.—

Standu lucrulu asiá, judecatori'a districtuala—si nu magistratulu, care in sa nici ca esista—cu privire la chiar'a dispositiune a §. 74. proc. pen. a ordinatu cercetári preliminarie.

Déca aceste cercetári au remástu fára resultatulu aretatulu, nu este vin'a judecatoriului, cáci ela nu e obligatu a aflá si ne ntemplate. Nici unu omu cu minte, cunoscendu elu si dispositiunile legii, nu va poté aflá acést'a procedúra de nelegiuita.

Pentru salvarea onórei nóstre, Te rogu, Domnule!

aibi bunatate a dá publicității acestu indreptariu, asecurându-Te totodata despre respectulu, cu care sumu etc.

Ioanne Romanu m. p. Protofiscalu.

Reghinulu sasescu 20 Ianuariu 1864. Prin numerulu N. alu „Tel. grafului romanu“ sum provocatu a respunde, ce s'au facutu cu colect'a pe sém'a juristiloru cu ocaziunea Sinodului Protopopescu pentru alegerea Deputatiloru la Congressulu nationalu tinutu. Prin acést'a amu onóre a respunde: la ocaziunea Synodului s'au capetatu 20 f. v. a. pe cari mergendu eu la Congressu, am isplitu, care juristu e mai lipsitu si mai aprópe de sigur'a cu lauda depunere a esamenului celui din urma, si din multi am aflatu, ca acelasiu aru fi Candidu Albiní, cui si nu altui'a a dá acei 20 f. mi-am tinutu lucru de cunoscintia, si cumca acelasiu juristu i-au priimitu, dovedesce aci alaturat'a quitantia, *) pe care a o publicá este rogata cu tóta onórea On. Redactiune.

Michailu Crisanu, Prot. gr. cat. alu S.-Reghinului.

Prospectu politicu.

In fruntea causeru mari europeice inca totu mai sta caus'a germano-danese, si in Germani'a cu deosebire Austri'a si Prussi'a. Cumca ambele poteri au tramisu contingente de armata la Holstein, si cumca Dani'a inca totu sta neclatita in oppositiunea sea, espuseramu in nr. trecut; avem sa continuámu, ca Prussii au ajunsu in 21/9 Ianuariu la frantariulu Holstein'ului si la Wandsbeck au calcatu pe pamentu holstein'esu, unde in sa au fostu intempinati din partea comunei cu unu protestu, in care se dice, ca intrarea loru fára scirea comissariloru confederatiunali o privescu cá actu de potestate.— Comissarii confederatiunei au opritu formalmente a nu se infiantá garde nationale in Holstein.— Germanii din Holstein tramisera o deputatiune cu mass'a— 150 membri— la diet'a din Frankfurt, spre a se rogá a le recunósce Domnitoru pre Principele Fridericu de Augustenburg. Aseuenea si la Berlinu, spre a 'nduplecá pre Regele, a se re'ntórce la solidaritate cu bund-ulu, si la Monacu spre a multiamí regelui pentru simpatie manifestate. Deputatiunea pretotindeni a fostu priimita cu distinctiune; rezultatele ei inca nu ne suntu cunoscute. Dupa o dep. tel. acést'a deputatiune a fostu priimita in Frankfurt cu festivitate mare.

Generalulu Wrangel, comandantele trupeloru austriaco-prusse se asceptá in 23 Ian. diminét'a la Hamburg; si fiindca pe 6 Februaru au sa fia tóte trupele concentrate, de atunci apoi se voru incepe operatiunile militare. Danii se tinu in poteste, si pecandu unele jurnale totu mai credu, ca la ór'a 11 se voru mai imoiá, din Dani'a se audu sciri, ca tóte incord rile de bataia se facu cu energiá indoita si intreita, ear armat'a se vede applecata, a aperá acum, cu ajutoriulu desghiatiului, fortificatiunea Danewirk cu tóta puterea. Dani'a in sa simte neajungerea poteriloru sele, de aceea sa fia facutu in dilele din urma o conventiune cu Svedi'a, in urm'a carei'a la tempu de bataia Svedii sa ocupe Seeland si Kopenhagen, cá Dani'a sa-si póta scóte la câmpu tóta armat'a. — Dealtmintrea scirile in privinti'a afaceri acestui resboiu suntu fórté schimbatióse, si pecandu de o parte se crede, ca ineaierarea intre Germani si Danesi va urmá dupa câte-va díle, pe atunci o fóia francesca — memorial diplomatique — va sa scia, ca Franci'a a propusu Austriei si Prussiei, a nu-si comandá trupele preste riulu Eider pâna preste 6 septemáni; cáci intr'aceea regele Daniei Christianu va conchiamá diet'a tierci, va modificá printrens'a constitutiunea din Novembre si va mijloci o 'nvoire pe bas'a din 1851. Engliter'a, Russi'a si Svedi'a sa fia si priimita a spijini acestu proiectu.

Se crede in sa, ca Austri'a si Prussi'a nu voru lasá nefoliositu tempulu de a ocupá Schleswig-ulu, fiindu acum odata trupele loru la marginea lui. „Independ. belg.“ aude, ca cele dóue poteri mari germane aru fi incheiatu unu tractatu secretu, cá sa nu slabésca cu ocuparea Schleswigului, pâna-candu nu se va incorporá Schleswig-ulu de médiadi cu Holstein'ulu subt uniune personala cu Dani'a, pâna-candu nu se va proclamá Rendsburg-ulu fortaretia a bund-ului, in fine pâna-candu Dani'a nu va platí spesele espeditiunei din urma (185½)

Cine scie, nu se voru mai moderá aceste pretensiuni prin evenimentele mainóue. Napoleonu, care pân'acum numai a totu trasu cu cód'a ochiului, si dupa espressionea jurnaleloru francesce „studiez'a“ caus'a germano-danese, póte cátu de curendu va dá esamenu din „studii-

*) Ambele acte le transpunemu, fára nici o observare din parte-ne, in possessiunea On. Comitetu pentru ajutorirea juristiloru. Red.)

ulu“ seu. O nota cátra reprezentantii Franciei la curtile suverane straine le aduce la cunoscintia, ca Austri'a si Prussi'a, ocupandu Schleswig-ulu nu cá poteri germano-confederative, ci—dupa dis'a loru chiaru—cá poteri mari europene, au facutu din o cauza interna o cauza europeana, in carea prin urmare voru avé de a vorbí si celelalte poteri ale Europei, cu deosebire celece au subscrisu tractatulu de Londr'a. Totu de acést'a parere suntu si Russi'a si Engliter'a, si asiá intr'adeveru se pare ca stámu in ajunulu unui resboiu europeicu. Jurnalele spunu, ca Engliter'a aru fi si promisú Daniei pe primavéra 25,000 soldati si o flota spre ajutoriu.

Mai nou.

* Inocpiandu de cele ce díseramu despre acestu obiectu in numerulu premergatoriu, avem sa adaugemu, ca comitetulu de finantie nu numai c'a priimitu cu mare majoritate refusarea celoru 10 millióne si 'ncuviintiarea numai a 5,343,950 f. pentru esecutiunea holstein'iana, (cei doi Transilvani — Groisz si Alduleanu — au staruitu pentru acordarea celoru 10 millióne intregi, in sa nu cá pentru o poteste confederativa, ci numai cá pentru poteste mare europeana), ci au priimitu cu 19 contr'a 14 voturi si o propunere a lui Herbst: a se proiectá in cas'a ablegatiloru o resolutiune: ca cas'a ablegatiloru nu póte recunósce politic'a urmata de regimulu imperatescu in privinti'a ocupatiunei in Schleswig cá o politica priinciósá pentru interesele Austriei si asecuratóre de pacea comuna, si se simte prin urmare indatorata a enuncíá, ca refusa dela sine responsabilitatea pentru urmárele, ce voru resultá din acést'a procedere.— De se va priimí acést'a resolutiune si 'n cas'a ablegatiloru, atunci, lângá nevoile din afara, prea lesne ni se póte adauge si alt'a dilauntru. Totu imperiulu e 'ntr'o incordare straordinara la siedinti'a cea mai de aprópe a senatului imperialu; nefericirea e, ca ori se va votá ori se va refusá summ'a ceruta, spese mari prin transportarea trupeloru nóstre la Holstein totusi s'au facutu. Va sa dica, reu in ambe casurile!

Camer'a din Prussi'a, dupace a refusatu a acordá 12 millióne taleri pentru espeditiunea din Holstein, fu inchisa prin mesagiu regescu in 13/25 Ianuariu. Mesagiulu regelui, cititu prin primulu ministru Bismarck, in-vinuesce Camer'a. ca n'a votatu bugetulu pe 1863, ca in bugetulu pe 1864. a stersu summe, care erau de neapérata trebuintia, ca n'a 'ncuviintiatu summele de lipsa pentru armata, ca n'a votatu nici summele de lipsa pentru esecutiunea confederatiunei, nici „spesele matriculare“, ce cadu pe Prussi'a cá statu confederatiunali.

Alianti'a svedico-danese, de carea amintramu, sa se fia incheiatu, si 35,000 Svedi sa intre 'n Holstein, spre a aperá Schleswig-ulu.

Pretiurile de piatia

din Sabiu, Vineri in 17/29 Ian. 1864.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	—
„ de midilocu „	1	93
„ de códa „	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	40
„ de midilocu „	1	33
„ de códa „	1	27
Cucuruзуlu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	93

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

DD. abonanti vechi suntu rogati, a ne tramite impreuna cu abonamentulu si câte o adresa de pân' acum; ear cei noi, a ne insemná cu acuratetia loculu locuintiei si post'a din urma.

Numeri dela 'nceputulu anului 1864. mai suntu.